je společenský řád, který zaručuje ochranu člověka proti člověku; ochrana ta je pro existenci společnosti nejpotřebnější.

Výtky, jež jsou právníkům činěny mají důvod spíše psychologický než logický. Je to skutečnost, že právník svou organisační funkcí ve společnosti jest jaksi ve společenské stavbě všem ostatním stavům nadřaděn; tím, že je výkonným článkem společenského řádu, má možnost zasáhnouti do zájmu ostatních stavů, pokud to zájem společenského organismu vyžaduje a dokonce i ve jménu společenského řádu podrobuje mu jednotlivce jako členy společnosti. Ti však obyčejně nespokojí se tím, že právník je nástrojem společenského řádu, nýbrž ve své individualistické psychologii, která je každému vrozena, cítí nejprve zásah právníkův do svých zájmů jako porušení své individuelní suverenity a smiřují se s ním jako s nepříjemným rubem společenského řádu, který poskytuje nejen výhody, nýbrž žádá i oběti. Mrzeti je však nepřestane, že je to právě právník, který vykonává suverenitu společenského řádu a že to nikdo z nich, jichž zásady a názory jsou jim pochopitelnější a bližší, poněvadž vyrostly ve stejném prostředí. A jen zřídka pochopí, že zásady společenského řádu jsou odlišné od těch, jimiž se řídí soukromý život, zejména že se neřídí pouze zájmem jednotlivce, nýbrž zájmem celku.

Právnici jsou předurčeni svým vzděláním pro organisační funkci společenskou, jsou ve funkci této nejvíce používáni a mají také v ní největší vliv. A ježto právní řád v zájmu harmonie ve státě podrobuje své nadvládě všecky stavy, je logickým důsledkem závislost ostatních stavů od právníků. To se těžce nese a zapomíná se při tom, že právníci jsou jenom administrativními úředníky toho velikého podniku, kterému se říká společnost. Jsou stejně jako ostatní jednotlivci podrobeni řádu, jehož jsou nástroji. Jen tím, že jsou s řádem, který vykonávají, chybně ztotožňováni, vzbuzuje se nesprávný dojem o jejich privilegovaném postavení.

Vytýká-li se právníkům neproduktivnost, je to vlastně největší křivda, která mohla býti spáchána na samé pravdě. Právní řád společnosti, jehož jsou právníci vykonavateli, je páteří společnosti. Jeho ochromením trpí a hyne společnost i jednotlivec. Právní řád je nezbytným předpokladem veškeré pospolité lidské činnosti. Snad právě proto, že je tak samozřejmým předpokladem, nevidí se jeho velké positivní výhody, poněvadž splynuly v představách lidí se samozřejmostí. Právní řád bez právníků byl by jako stroj bez strojníků.

Lidé mají sklon mysliti absolutně. Jsou přesvědčeni, že svět musí odpovídati jejich představám. Zkušenost však učí, že pojmy lidí jsou relativní a že jich správnost je závislá na celé řadě předpokladů, jichž konce nelze jim ani dohlédnouti. Dostanou-li se lidé za okruh svých vlastních zkušeností, vidí ve svých představách velké možnosti a proto také jejich přání jsou velkomyslné. A tu přichází právník a korriguje jejich představy, ukáže, že přání jejich nelze včleniti do vzájemných práv a povinností, kterým se říká právní řád.

Konečně jistě i závist pro moc práva jest příčinou výtek, právníkům činěných. Právník však vždy musí věřiti ve spravedlnost; jeho víra musí býti aktivní, t. j. musí jednati vždy po právu a tak udržeti to, co má společnost nejdražšího — právní řád.« Dr. Jindřich.

L' Institut Universitaire de Hautes Etudes Internationales. Vysoká škola s tímto názvem byla právě zřízena v Ženevě a zahájila 20. října svůj prvý semestr. V jejím čele stojí pětičlenný správní sbor a jest rozdělena ve tři obory: otázky právní, politické a hospodařské. Program pro studijní rok 1927/28 uvádí trojí druh přednášek: kursy celoroční, kursy a rozpravy o mezinárodních organisacích. (W. Rappard: Společnost národů, její organisace a dílo. F. Maurette: Sociální problémy a Mezinárodní organisace práce) a příležitostné přednášky o specielních otázkách (profesoři téměř všech světových uni-

versit a řada vynikajících osobností v mezinárodní politice činných). Přednášky a seminární cvičení (Cours et Conférences) celoroční ohlašují členové učitelského sboru Institutu: P. Mantoux: Studie novodobých mírových smluv; Současné politické problémy a Společnost národů. E. Borel: Formy smírčího řízení a mezinárodní spravedlnost; Právo diplomatické. M. Eastman: Hospodářské problémy dneška a ženevská hospodářská konference; Mezinárodní obchod a celní politika za posledních sto let. Každému z uvedených předmětů bude věnována týdně 1 hodina přednášek a 1 hodina rozprav v semináři. Každý posluchač musí mimo to poslouchati ještě určitý počet týdenních hodin na přednáškách ženevské university. K účasti na všech pracích Institutu budou připuštěny osoby s úplným vzdělánim právnickým, národohospodářským neb historickým. Za řádné posluchače budou přijaty na základě svých akademických hodností (doktor, inženýr, magister iuris, a pod.) neb na průkaz absolutoria tomu se rovnajícího (od nás na př. právníci s třemi státními zkouškami). Mimo ně mohou býti přijaty i osoby jiné, ale pouze posluchači graduovaní mohou po předložení samostatné vědecké práce schválené profesorem příslušného oboru a ředitelem dosáhnouti diplomu Institutu. Studijní doba pro tyto posluchače je jednoletá, poplatek za přijetí 100 franků švýcarských za semestr, za vystavení diplomu 100 franků. Titulem je licenciát mezinárodních věd politických: »Licence ès Sciences politiques, mention Etudes internationales«, a uděluje ho universitní senát na základě dobrozdání smíšené komise, složené ze zástupců Institutu a fakult právnické, věd hospodářských a sociálních a filosofické. Doktorátu Institut sám sice neuděluje, ale posluchači jeho, dosáhnuvší licenciátu mezinárodních věd politických mohou dosíci hodnosti doktora ženevské university na základě podané disertace, kterou může býti za jistých podmínek i pojednání podané Institutu.

Třebaže toto nové vysoké učení úzce spolupracuje s ženevskou universitou, přece jest ústavem úplně samostatným. Náklady spojené s jeho vydržováním jsou hraženy jednak ročními subvencemi z nadace L. S. Rockefellera, jednak z příspěvků ženevského kantonu a švýcarské konfederace. K. Gerlich.

Prvá zemská výstava české samosprávy uspořádána byla v rámci zdařilé výstavy severních Čech v Mladé Boleslavi od 19. června do 31. t. r. Ve třech oddílech, totiž zemském, okresním a obecním podařilo se pořadatelstvu, v němž zastoupen byl jak zemský spr. výbor, tak i Svaz okresů a Svaz měst, jakož i jednotlivé okresy a obce, shromáždili šťastným způsobem doklady o působnosti naší samosprávy, jakož i o velikém jejím rozvoji za uplynulých 60 let jejího trvání. Výstava měla jednak shromážditi vše, co dokumentovati by mohlo dosavadní zkušenosti naší samosprávy, a to za účelem poučení samosprávných pracovníků volených i úředních, jednak názorně poučiti širokou veřejnost, zejména politickou, o velikých úkolech samosprávy, vysvětlujících zvýšená břemena, vyžadovaná na poplatnictvu. Cíle tohoto bylo téměř plně dosaženo, uváží-li se téměř půlmilionová návštěva výstavy, řada důležitých samosprávných sjezdů, jakož i obsáhlé referáty našeho denního tisku. Nutno jistě souhlasiti s projevem předsedy zem. spr. výboru J. Crhy, oceňujícím zejména onu neviditelnou práci samosprávných činitelů ze všech vrstev našeho lidu, kárající však zároveň veškeré ony neutěšené zjevy, které v prvých popřevratových letech dobrému jménu samosprávy značně škodily. Veliké dílo české samosprávy ocenili ostatně i naši zákonodárci, věnovavše jí v důvodové zprávě k zákonu o reformě polit. správy vřelé uznání. Jest si jistě jen přáti, aby i budoucí naše samosprávné sbory okresní i zemské sepjaté úzce s úřady politickými, důstojně pokračovaly v díle dosavadním. O výstavě vydán byl podrobný popis jednatelem Drem Jos. Klimentem. —jkt.—